

Вікторія Сідляр

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Андрій Бурий

студент гр. ФМСм-12,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІСКАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ефективне регулювання економіки є ключовим завданням для держави. Цей вплив може бути здійснений адміністративно-правовим та економічними методами та інструментами. Економічні методи регулювання містять використання різних інструментів фіскальної, грошово-кредитної, валютної та цінової політики держави.

Своєю чергою фіскальне регулювання полягає у впливі уряду на економічну активність суб'єктів господарювання через бюджетні та податкові інструменти шляхом зміни податкових ставок, створення податкових пільг для певних секторів економіки, формування бюджетних видатків на підтримку певних галузей чи соціальних програм тощо.

За формою впливу, фіскальне регулювання класифікується як непрямий метод державного впливу на економіку, відмінний від прямого примусу. Цей вид регулювання ґрунтується на стратегії використання економічних інтересів суб'єктів господарювання для досягнення державних цілей. Як зазначає Т. Паєнтко: «Використовуючи інструменти фіскальної політики, держава створює умови, за яких економічним суб'єктам стає вигідним враховувати інтереси держави в процесі своєї діяльності і невикладною є опортуністична поведінка» [1].

На нашу думку, у вітчизняній науковій літературі фрагментарно висвітлено визначення дефініції «фіскальне регулювання». Зокрема, професор О. Данілов наголошує на тому, що «фіскальне регулювання передбачає злагоджене використання методів бюджетного і податкового регулювання» [2]. У дослідженні Т. Паєнтко фіскальне регулювання фінансових потоків трактується як «...сукупність інструментів і важелів, за допомогою яких держава створює умови для мобілізації необхідного обсягу фінансових ресурсів та їх ефективного використання з метою забезпечення сталого економічного зростання» [1]. Попри те, що науковцями не приділено значної уваги визначенню поняття «фіскальне регулювання», на сторінках наукової літератури розгорнуто висвітлено сутність поняття фіскальної політики та проблематику застосування фіскального інструментарію.

Досліджуючи сутність цієї дефініції, слід підкреслити, що фіскальне регулювання базується на припущенні, що учасники ринку є раціональними та приймають свої рішення відповідно до власних економічних інтересів. Держава використовує фіскальний інструментарій для створення стимулів чи обмежень, які впливають на рішення суб'єктів господарювання. Основною метою фіскального

регулювання є підтримка або зміна певних аспектів економічної активності, таких як інвестиції, споживання чи експорт, шляхом впливу на фінансовий стан суб'єктів господарювання.

Відмінною рисою фіскального регулювання є відсутність безпосереднього примусу чи регулювання економічних агентів у формі прямих обмежень. Натомість фіскальні механізми спонукають суб'єктів господарювання до прийняття рішень, що співпадають з інтересами держави. Таким чином, фіскальне регулювання спирається на розуміння економічних стимулів і мотивів суб'єктів господарювання, щоб досягти бажаних результатів у сфері економічної політики.

Цей підхід до регулювання враховує роль ринкового впливу та взаємодії між державою та приватним сектором у формуванні економічних рішень і сприяє досягненню більшої гнучкості в управлінні економікою, одночасно забезпечуючи державі необхідний контроль і вплив на її функціонування.

На основі досвіду розвинутих країн можна стверджувати, що фіскальне регулювання виявляється дієвим методом досягнення стратегічних цілей у зовнішньоекономічній політиці. Органи державного управління повинні враховувати специфічність впливу фіскальних інструментів та використовувати їх відповідно до конкретних умов для створення ефективної системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Отже, фіскальне регулювання, засноване на узгодженому використанні бюджетних і податкових методів, відіграє ключову роль у формуванні сталого економічного зростання та досягненні стратегічних цілей у зовнішньоекономічній політиці.

Список використаних джерел:

1. Паєнтко Т. В. Інструменти фіскального регулювання фінансових потоків. *Ефективна економіка*. 2011. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=659>.
2. Фіскальне регулювання економічного розвитку у посткризовий період: монографія / за ред. проф. О. Д. Данілова. К.: ООО «ДКС центр», 2011. 242 с.